



SOL IUSTITIAE

ORGAAN DER UTRECHTSE UNIVERSITAIRE GEMEENSCHAP

ZATERDAG 12 MAART 1949 - 4e JAARGANG No. 22
VERSCHIJNT WEKELIJS

UNIVERSITEITS-DIES

HET CONCERT OP DE UNIVERSITEITSDAG.

Nemen wij kaarten voor het concert van het Utrechts Studenten Koor en Orkest op de avond van 25 Maart a.s., of doen we dat niet? Mogen we samen even overleggen?

Er is, dunkt me, wel wat tegen te zeggen. Er is tegenwoordig zo veel te doen: als je niet oppast, ben je geen enkele avond thuis, en wat komt er dan van je werk terecht, om van andere consequenties niet te spreken?

Maar er is ook wel wat vóór te zeggen. Is er eigenlijk toch niet all es vóór te zeggen. Mag dat bezwaar van zoeven in dit geval eigenlijk wel gelden, nu het er om gaat de dagen, waarin de universitaire gemeenschap in het bijzonder tot uiting komt, op elegante en artistieke wijze af te sluiten? En tevens te laten zien, dat Utrecht's Muzenzonen en -dochteren van de Muzenkunst bij uitstek niet ten eenenmale zijn vervreemd?

Die universitaire gemeenschap, hoor ik u zeggen, is toch nog maar een vaag begrip. Toegegeven. Die gedachte moet in haar uitwerking geleidelijk groeien. Ook het pasgeboren kind praat niet na een week, loopt niet na een maand en is niet tot een volledig mens uitgegroeid na een jaar. En dat hier in Utrecht de ontwikkeling der universitaire gemeenschap langzaam en misschien moelzaam tot vormgeving leidt, brengt minstens zoveel voordelen mede als nadelen. Zonder dat hier in den brede te willen betogen mag ik er toch op wijzen, dat verandering in de structuur van een organisme alleen dan niet het gevaar van atrophïering meebrengt voor belangrijke en edele delen, wanneer deze de tijd krijgen om zich zodanig aan te passen, dat zij in hun weldadige functie niet belemmerd worden. Sapienti sat.

Intussen mogen wij er ons over verblijden dat juist in onze oude Bisschopsstad, befaamd om haar gehechtheid aan de traditie, enige gelukkige uitingen van het besef der saamhorigheid tussen alle geledingen der universitaire wereld tot bloeiend leven zijn gekomen. Daartoe behoort ook het Utrechts Studenten Koor en Orkest, waartoe leden van alle corporaties behoren, benevens studenten, die zich nog niet bij één van die corporaties hebben aangesloten (embarras du choix?). Reeds enige malen hebben wij mogen constateren, dat daar hard en ernstig gewerkt wordt, en een muzikaal peil wordt bereikt, waarop onze Universiteit trots mag zijn. Maar tegelijk moest geconstateerd worden, dat aan de belangstelling in universitaire kringen, zowel in de hogere als in de lagere regionen, nog wel iets ontbrak. Mij dunkt, dat is de eer onzer Universiteit te na, en wij allen zonder onderscheid hebben ons dat aan te trekken.

En dus: nemen wij kaarten voor het concert van het Utrechts Studenten Koor en Orkest op de avond van 25 Maart a.s.?

Antwoord: NATUURLIJK!

H. WAGENVOORT,
Rector Magnificus.

BIJ HET PROGRAMMA.

Het programma van het Dies-Concert dat het U.S.K.O. op 25 Maart in Tivoli zal geven, zou geheel worden gewijd aan werken van Thomas-Cantoren. Voor het tweede gedeelte was echter medewerking nodig uit Leipzig, daar geeneen van de benodigde werken uit de tijd na Bach's dood (1750) in gedrukte staat was te bereiken. Doch in het ijzere gordijn bleek zelfs voor muziek ondoordringbaar te zijn, zodat het oorspronkelijke plan slechts voor de helft kon worden verwezenlijkt. De tweede helft van het programma wordt nu gevormd door een groep Engelse madrigalen uit de tijd van Koningin Elisabeth (1600), de serenade voor strijkorkest van Edward Elgar, eveneens Engelsman, maar een twaalf geslachten later levend en tenslotte twee madrigalen van Hendrik Andriessen met Italiaanse tekst voor koor en strijkorkest. Een groep composities die ondanks haar heterogene samenstelling wonderwel bij elkaar past, ten eerste omdat op allen de termen wereldlijke, gezelschaps- of vermaakmuziek kunnen worden geplakt, ten tweede omdat het begrip madrigaal zijn levendheid en flexibiliteit bewijst met twee totaal verschillende typen, onderscheiden door begeleiding en harmonische middelen, terwijl ditzelfde bewijs ook wordt geleverd voor het begrip Engelsman.

Het eerste gedeelte van het programma is dan gewijd aan de oude Thomas-Cantoren. Het ambt van Cantor van de Thomaskerk te Leipzig, leider van de Kerkmuziek van de vier voornaamste kerken, leraar aan de Thomasschool, waarvan de leerlingen de kern van koren en orkest voor deze kerken moesten vormen, is voornamelijk beroemd geworden doordat één der grootste componisten, Johann Sebastian Bach, dit 27 jaar lang heeft vervuld.

Het eerste gedeelte van het programma is dan gewijd aan de oude Thomas-Cantoren. Het ambt van Cantor van de Thomaskerk te Leipzig, leider van de Kerkmuziek van de vier voornaamste kerken, leraar aan de Thomasschool, waarvan de leerlingen de kern van koren en orkest voor deze kerken moesten vormen, is voornamelijk beroemd geworden doordat één der grootste componisten, Johann Sebastian Bach, dit 27 jaar lang heeft vervuld.

Het is een lange rij van namen, die de eer van dit ambt gedurende vier eeuwen hebben hooggehouden, van Georg Rhaw (1519-'20) tot Günther Ramin die de weinig betijdenswaardige taak kreeg te vervullen, dit ambt tegen twee achtereenvolgende anti-kerkse machten te verdedigen. En van hen is Bach waarlijk niet de enige componist van betekenis geweest, quod

sit demonstrandum door onze uitvoering. De uiteraard zeer lückenhafte keus bepaalde zich tot drie à capella koren van Zethus Calvisius (1556-1615), Herman Schein (1586-1630) en Johann Kuhnau (1660-1722), de onmiddellijke voorganger van Bach, die behalve musicus ook advocaat, literator en vertaler uit het Latijn, Grieks en Hebreeuws was; een „Studentenmusik" voor vijfstemmig strijkorkest van Johann Rosenmüller (1620-1684) die organist was van de Nicolaïkerk en als zodanig jarenlang de functie van Cantor heeft waargenomen voor de zieke Cantor Tobias Michael, maar reeds voor diens overlijden naar Hamburg ging, en een concert voor drie violen van Georg Philipp Telemann (1681-1767), die als student onder Kuhnau aan de diensten medewerkte, het studentenorkest Collegium Musicum stichtte, zich in 1722 liet benoemen tot Cantor, maar dit ambt tenslotte niet aanvaardde (waarna de Leipziger gemeenteraad, zeer tegen zijn zin besloot, Bach dan maar te vragen).

Bach zelf is tenslotte vertegenwoordigd door zijn 3e suite voor twee hobo's, fagot en strijkers, een stralend, gezond en levenslustig werk, dat volkomen onbegrijpelijkwijze uiterst zelden door onze orkesten wordt uitgevoerd.

Het werkje van Schein is geschreven voor 12-stemmig koor, gegroepeerd in 3 koren, één van normale samenstelling (sopraan, alt, tenor, bas), één van hoge stemmen (2 sopranen, 2 altten), en één van lage stemmen (alt, tenor, 2 bassen). De klank van een zo samengesteld koor is van een verbluffende

Het U.S.K.O. hoopt ook weer met dit programma, werking.

getrouw aan zijn principe om het waardevolle van de minder belangrijke en buiten het gangbare repertoire vallende muziek te bewijzen, een bijdrage te leveren in die samenstelling (sopraan, alt, tenor, bas), één van hoge stemmen (2 sopranen, 2 altten), en één van lage stemmen (alt, tenor, 2 bassen). De klank van een zo samengesteld koor is van een verbluffende

Het U.S.K.O. hoopt ook weer met dit programma, werking.

getrouw aan zijn principe om het waardevolle van de minder belangrijke en buiten het gangbare repertoire vallende muziek te bewijzen, een bijdrage te leveren tot het besef, welk een schatten aan kostelijke muziek onze cultuur heeft opgeleverd en welk een belangrijke taak het gemeenschappelijk musiceren in deze cultuur heeft te vervullen. Het verwacht van de zijde der slechts luisterende studenten, dat zij door hun aanwezigheid op het concert blijk zullen geven, mede te willen zijn „cultuurdragers".

Hans Brandt Buys.

CONCERT VAN HET U.S.K.O.

De gebeurtenis, dat het koor en orkest der Utrechtse studenten bij het lustrum van een der gezelligheidsverenigingen een concert geeft, en bovendien het feit, dat dit het 3e grote concert van dit gezelschap is in één jaar, geeft reden om over dit gebaar na te denken als aan iets goeds en tevens om deze prestatie te bewonderen.

De aanwezigen hebben van het zeer verscheiden programma genoten en de discipline van koor en orkest kunnen opmerken, zodat men gemakkelijk over technische foutjes heen stapt.

Bij deze uitvoering van 17 Mei ging de aandacht vooral uit naar de Mis van Jurriaan Andriessen, die dit werk in opdracht van het C.S. Veritas componeerde. Zoals de componist ter toelichting schrijft, is deze Mis niet liturgisch d.w.z. voldoet niet aan de eisen, welke de Katholieke Kerk aan haar kerkmuziek stelt. Deze eisen zijn er nl. op gericht de gelovigen met muzikale middelen te steunen bij hun mede-offeren in de H. Mis als gemeenschapsoffer.

Maar de Mis van Andriessen wil wel religieus zijn volgens dezelfde toelichting, d.w.z. geeft een persoonlijke visie en individuele beleving van de tekst van de Mis. De componist wil de mensheid voorstellen als een eindeloze stoet, die om vergiffenis smeekt („Ayez pitié de nous!”) optrekt langs de weg naar God, zodat de dichter Bernard Fortin, die aan deze gedachte een literaire uitdrukking gaf na de wanhoop die de Kyrie beheerste, bij de Agnus Dei schrijft: „O vous, dont l'amour a forcé notre désespérance”.

De sfeer van deze compositie wijkt nogal af (uiteraard, als men het bovenstaande gelezen heeft) van wat we in een Mis verwachten bv. het driemaal op dezelfde wijze herhalen van de Sanctus, de inzet van het Gloria en het slot hiervan, dat het wegtrekken van de smekende mensenmenigte wil suggereren. De Credo, waarschijnlijk wel het meest geslaagde deel, heeft door haar expressiviteit het karakter van een werkelijk grootse geloofsbelijdenis.

Wat ons ook van het hart moet: hoe dringend en heftig het Christe eleison inzet na het eerste Kyrie eleison.

Is de componist geslaagd in dit werk zijn bedoelingen te verwezenlijken? Wij geloven niet hierop volledig bevestigend te kunnen antwoorden. Volgens ons is de Mistekst nl. niet de enig mogelijke om door de expressiviteit van deze muziek een grote zeggingskracht te verkrijgen; wij vermoeden dat een andere tekst ook met deze muziek kan corresponderen. Mogelijk zal een herhaald beluisteren van dit werk deze indruk wegnemen, maar de eerste gevoelens waren meer van „hinein interpretatie” dan van absolute verbondenheid van tekst en muziek. Alleen het Credo, dat wij al eerder noemden, zouden we afzonderlijk willen stellen.

Toch kan men in het algemeen zeggen, dat deze Mis van een slagvaardig componist als Jurriaan Andriessen is (geboren is hij in 1925), de luisteraar iets „doet”. Het wekt interesse en men wil hetzelfde nog eens horen.

Het werk is cyclisch gebouwd: de Agnus Dei is een verwerking en omkering van de thema's uit de Kyrie, hetgeen het werk direkt afrondt en er de indruk van een goed geheel aan verleent. Ongetwijfeld zal men nog meer goede vondsten kunnen aanwijzen bij herhaling van deze muziek.

Voor de pauze hoorden we een koorwerk van Padbrué (17e eeuw), een vrij monotoon voorgedragen stuk muziek op tekst van Vondel.

De 18e eeuw was vertegenwoordigd met het prachtige Concerto Grosso van Hellendaal, dat meer in de breedte dan in de diepte ten gehore werd gebracht, maar toch met genoegen kon beluisterd worden.

De feestelijke sfeer van de pauze werd ingeleid door de jolige volksliedbewerkingen, die kennelijk ook met plezier gezongen werden. De zaal had zoveel plezier in deze muzikale grapjes, dat 3 liederen van de vier gebisseerd werden. Het was alsof men de dirigent vroeg: „Ach, vertel ons dat verhaaltje nog eens.”

„Le plaisir toujours délicieux d'une occupation inutile” zei Ravel eens, en dit kan men gerust toepassen op deze bewerkingen.

Toch lopen dergelijke bewerkingen altijd gevaar hun volkskarakter, dat deze melodieën van origine

bezitten, te verliezen, al werd dit in het programma-boekje aanduidend bestreden.

De praeses van het C.S. Veritas dankte de praeses van het U.S.K.O. die deze dank verwees naar de dirigent Hans Brandts Buys en hem de krans omhing, volkomen terecht. De solisten Kees Ponten en Lidy van der Linden werden gezamenlijk geëerd in een bloemstuk, aangeboden aan de vrouwelijke soliste. Men ging in een feestelijke stemming uiteen.

G. C.—H. K.

* * *

17 sept. 1949 RUBRIEK DER

Muzen

HET UTRECHTS STUDENTEN KOOR EN ORKEST.

Bachjaar 1950.

Sinds zijn oprichting in 1945 heeft het Utrechts Studenten Koor en Orkest, hierin geleid door zijn dirigent, Hans Brandts Buys, steeds getracht, zijn leden en toehoorders te confronteren met muziek die, hoewel gedeeltelijk buiten de geijkte repertoires vallend, een belangrijke bijdrage vormt voor het inzicht in de muzikale betekenis van een bepaalde tijd, land of componist. Daarnaast werden werken ingestudeerd en uitgevoerd wier grootheid alleszins bekend en erkend zijn, onder andere met het oog op de on-

voorliefde van de dirigent (wiens officiële voornaam Johann Sebastian is!), die een der beste Bach-kenners van Nederland genoemd mag worden, geldt hier als gedeeltelijke verklaring het woord van Brahms „von ihm kann man immer neues lernen”. Hoe meer men met Bach's werk kennis maakt, hoe meer het blijkt, hoezeer hij de grondlegger geweest is van alles wat na hem kwam en hoe veel zijn muziek ons te genieten geeft.

Johann Sebastian Bach nu is in 1750 gestorven... Het was dan ook niet twijfelachtig, wat het USKO-programma voor 1950 zou zijn: natuurlijk een Bach-herdenking.

Ten einde hierin een zo volledig mogelijke doorsnede door Bach's werk te kunnen geven, werd de medewerking van alle Utrechtse studentenmuziekgezelschappen, alsmede van enige andere personen gezocht en verkregen, zodat in het komende kalenderjaar aan studentenwereld en burgerij een geheel Bach-cyclus aangeboden zal kunnen worden.

Het U.S.K.O.-programma.

De kern van de te geven cyclus moet natuurlijk gevormd worden door de uitvoering van enkele grote instrumentale en vocale werken door het USKO. Een ervan vormt de Mattheus Passie die door de kern van de vorige jaren, aangevuld met enige nieuwe krachten, in betrekkelijk korte tijd opnieuw ingestudeerd kan worden. Op het Dies-concert (omtrent 26 Maart) worden een Suite en twee cantates („Der Streit zwischen Phoebus und Pan” en de „Kaffee-cantate”) uitgevoerd, hetgeen van het koor vrijwel geen, van het orkest een slechts matige tijd van voorbereiding vergt. In December 1950 — in het volgende studiejaar dus — wordt het Weihnachts-Oratorium gegeven, waarmee in September van dat jaar begonnen wordt, zodat dus vrijwel het gehele thans beginnende jaar vrij is voor het piece de milieu van de Bach-herdenking (en tevens con-

cert ter gelegenheid van het eerste lustrum van het U.S.K.O.), de Hohe Messe, Bach's grootste en wellicht ook moeilijkste compositie voor koor en orkest. Reeds vele jaren leefde de wens om de Hohe Messe te leren kennen, doch eerst thans bestaat de mogelijkheid om het jaarprogramma zo in te richten dat een poging gedaan kan worden om dit werk — met inspanning van alle krachten — in te studeren en uit te voeren.

Dat in de meeste programma's van het USKO Johann Sebastian Bach een belangrijke, zo niet centrale plaats inneemt, is voor iedereen duidelijk waarneembaar geweest. Naast de uitgesproken aanleg en

cert ter gelegenheid van het eerste lustrum van het U.S.K.O.), de Hohe Messe, Bach's grootste en wellicht ook moeilijkste compositie voor koor en orkest. Reeds vele jaren leefde de wens om de Hohe Messe te leren kennen, doch eerst thans bestaat de mogelijkheid om het jaarprogramma zo in te richten dat een poging gedaan kan worden om dit werk — met inspanning van alle krachten — in te studeren en uit te voeren.

Met inspanning van alle krachten. Doch deze krachten dienen rationeel aangewend te worden. Daarom zal in de eerste plaats veel gevraagd worden van..... de dirigent die, tezamen met zijn secundus, Jaap Hillen, in de maanden tot Kerstmis per week gemiddeld 12 repetitie-uren moet leiden. De verschillende koor- en orkeststemmen zullen namelijk zo veel mogelijk apart hun partijen instuderen, waardoor zeer veel tijd gewonnen kan worden.

Zoendoende krijgen de koorleden per week 1¼ repetitie d.w.z. 1 repetitie van 2 uur per week plus 1 repetitie van 1 uur per 14 dagen) en de orkestleden 1 repetitie per week. Tot Kerstmis repeteren koor en orkest slechts 1 maal per 14 dagen in hun geheel, waarbij dan de gedeelten die op de stemmenrepetities ingestudeerd zijn, in elkaar gezet en afgewerkt zullen worden. Na Kerstmis hebben koor en orkest ieder 1 repetitie per week (tevens voor Diesconcert) terwijl op een drietal weekends (Zaterdagmiddag en Zondagavond) koor en orkest samen zullen oefenen.

Op deze wijze zal het mogelijk zijn, dit grote werk van in totaal 24 nummers (waarvan 17 koren) in naar verhouding korte tijd onder de knie te krijgen.

Wij verwachten dan ook dat enerzijds vele muzikale en muziekminnende studenten zich geroepen zullen voelen, aan deze grootse manifestatie deel te hebben, anderzijds dat velen zich zullen realiseren welke kansen tot het intens vertrouwd raken met en beleven van muziek van de allerhoogste waarde hier geboden wordt.

24 SEPTEMBER 1949

U. S. K. O.

REPETITIES voor de Hohe Messe.

Koor:

Maandag	26 Sept.	17.00—19.00:	Bassen.
Dinsdag	27 Sept.	17.00—19.00:	Tenoren.
Woensdag	28 Sept.	16.00—18.00:	Sopranen.
Donderdag	29 Sept.	17.00—19.00:	Alten.
Maandag	3 Oct.	17.00—18.00:	Bassen.
		18.00—19.00:	Alten.
Dinsdag	4 Oct.	17.00—19.00:	Gehele koor.
Woensdag	5 Oct.	17.00—18.00:	Sopranen.
		18.00—19.00:	Tenoren.

Orkest:

Dinsdag	27 Sept.	20.00—21.30:	1e violen.
		21.30—23.00:	2e violen.
Donderdag	29 Sept.	20.00—21.30:	Alten.
		21.30—23.00:	Celli.
Dinsdag	4 Oct.	20.00—23.00:	Gehele orkest.

ATTENTIE!

De repetities op 26 en 27 Sept. worden gehouden in het Universiteitshuis, kamer 12; op 28 en 29 Sept. in het gebouw van U.V.S.V., Drift 19; op 3 en 5 Oct. op Sociëteit Unitas, Lucas Bolwerk 8; op Dinsdag 4 Oct. in het Universiteitshuis, kamer 12.

MAALTIJDEN. De gemeenschappelijke maaltijden zullen plaats hebben iedere 14 dagen, wanneer het gehele koor en het gehele orkest repeteren dus 4 Oct., 18 Oct., 1 Nov. etc.

MATTHEUS-PASSION.

In het kader van Bach-herdenking zal het U.S.K.O. ook de Mattheus-Passion uitvoeren. Het is de bedoeling dat dit gebeurt op dezelfde wijze als verleden jaar: buiten de normale repetities om en zo veel mogelijk door de mensen die hieraan reeds hebben meegewerkt.

De repetities worden gehouden op een 5-tal weekends (incl. ev. Vrijdagavond). Voor degenen die voor de eerste maal meedoen zullen bovendien nog een 8-tal stemmen-repetities van plm. 1 uur gehouden worden.

Opgave voor 7 October schriftelijk bij ondergetekende onder vermelding van:

- Naam, volledig adres, tel. nr., idem vacantië-adres.
- Stem of instrument.
- Of men reeds eerder aan de M.P. meegewerkt heeft.
- Of men in dit studiejaar aan het normale koor en orkestprogramma (Hohe Messe) meewerkt.

N.B. Ook degenen die zich reeds mondeling opgaven, worden verzocht dit schriftelijk te herhalen.

De dirigent behoudt zich het recht voor om, in overleg met de Werkcommissie, een keuze te doen uit degenen die zich opgeven. Degenen die vraag c en/of d bevestigend beantwoorden, hebben in het algemeen voorrang.

Nieuwe leden kunnen zich alsnog melden bij de Ab-actis.

Namens de Werkcommissie:
Mej. M. A. HAVERKATE, h.t. Ab actis.
Mgr. v. d. Weteringstraat 33.

U. S. K. O.

Repetities voor de Hohe Messe:

KOOR:

Maandag, 10 October:

17.00—19.00: Bassen, Unitas, Luc. Bolwerk 8.

Dinsdag, 11 October:

17.00—19.00 Tenoren, Universiteitshuis.

Woensdag, 12 October:

16.00—18.00: Sopranen, Unitas, Luc. Bolwerk 8.

Donderdag, 13 October:

17.00—19.00: Altén, idem.

ORKEST:

Dinsdag, 11 October:

20.00—21.30: 1e violen.

21.30—23.00 2e violen.

Donderdag, 13 October:

20.00—21.30 Altén.

21.30—23.00: Celli.

MATTHEUS PASSION.

Zij, die zich nog willen opgeven om mede te werken aan de Mattheus Passion, zowel voor koor als orkest, worden verzocht dit deze week te doen. Zo spoedig mogelijk hierna zal de repetitie bekend gemaakt worden.

UITVOERINGSDATA.

De uitvoering van de Hohe Messe zal plaats vinden op 23 Mei te Utrecht in de Buurkerk en op 25 Mei in de Oosterkerk te Zeist.

De Mattheus Passion zal weer in de Nicolaïkerk uitgevoerd worden, en wel op 3 en 4 Maart. Ook in Zeist vinden twee uitvoeringen plaats, op 4, en 5 April in de Oosterkerk.

OUDE PARTIJEN.

Degenen die nog partijen van vorig jaar bezitten, kunnen deze inleveren bij F. Rijnders, Heerenweg 32. Ook kunnen deze worden afgegeven aan het Mensaloket of ingeleverd worden tijdens de repetities.

ZOMERTOURNEE.

Tot de hoogtepunten die het U.S.K.O. tot nu toe gekend heeft, behoort wel allereerst de reis naar Zwitserland, nu bijna twee jaar geleden. Vele ouderen bezitten nog levendige herinneringen aan de zonnige herfst dagen in Bazel, Thun en Bern, en ook zij die de reis niet meemaakten, hebben uit de verhalen wel een indruk gekregen van wat deze reis voor koor en orkest betekend heeft.

Het is dan ook niet vreemd dat de op de „Zwitserland-commissie” volgende werkcommissies ijverig gezocht hebben naar mogelijkheden voor een volgende tournee. Vele plannen werden gemaakt (o.a. voor Scandinavië, per boot), soms aanleiding gevend tot de wildste geruchten, doch alles sprong af op de te hoge kosten of gebrek aan voorbereidingstijd.

Totdat het plan-Duitsland ontstond. In Maart j.l. maakten enkele werkcommissieleden kennis met één der Keulse studenten die op uitnodiging van Duitsland-commissie, N.C.S.V. en V.C.S.B., een bezoek aan Utrecht gebracht hebben. Hij had onze uitvoering van de Mattheus Passion bijgewoond en opperde de mogelijkheid van een uitvoering in Keulen. Als „Kulturverwalter” der Keulse studentenmaatschappij zou hij ons daarbij behulpzaam kunnen zijn.

Begin Juli bezocht een der werkcommissieleden Keulen en hoewel de Keulse studenten niet tot veel hulp in staat bleken te zijn, werd na vele besprekingen, zowel met Hoogleraren van Universiteit en Hochschule für Musik en Stedelijke autoriteiten als met de officiële muziekwereld, een vaste basis gelegd voor een tournee van het gehele U.S.K.O. in de eerste twee weken van Juli 1950.

Het is de bedoeling dan een aantal concerten in verschillende plaatsen in het Rijnland te geven, o.a. te Keulen, Bonn en Remscheid, terwijl verder enige uitstapjes gemaakt zullen worden. Een „Studentenheim” in de omgeving van Keulen zal als vaste verblijfplaats dienen. Hier zal ook ruimschoots gelegenheid zijn voor contact met Duitse studenten, waardoor deze tournee meer kan worden dan alleen een plezierreisje.

Natuurlijk liggen de plannen voor de tournee nog niet geheel vast. Het bovenstaande is dan ook slechts bedoeld ter vermindering van onjuiste geruchten na een enigszins voorbarige opmerking in het vorige nummer van de „Sol”. Meer concrete mededelingen zullen waarschijnlijk over enige weken gegeven kunnen worden.

Het slagen van de tournee zal echter hoofdzakelijk van een ding afhangen: we moeten de verzekering kunnen geven dat de uitvoeringen op een verantwoord peil staan. Dit kan, maar alleen dan, wanneer alle leden meewerken en zorgen dat iedere repetitie een maximaal nuttig effect heeft!

Namens de Werkcommissie,

Mej. M. A. HAVERKATE, h.t. Ab actis.

Mgr. v. d. Weteringstraat 33.

U. S. K. O.

Repetities voor de Hohe Messe:

KOOR:

Maandag, 10 October:

17.00—19.00: Bassen, Unitas, Luc. Bolwerk 8.

Dinsdag, 11 October:

17.00—19.00 Tenoren, Universiteitshuis.

Woensdag, 12 October:

16.00—18.00: Sopranen, Unitas, Luc. Bolwerk 8.

Donderdag, 13 October:

17.00—19.00: Altén, idem.

ORKEST:

Dinsdag, 11 October:

20.00—21.30: 1e violen.

ORKEST:

Dinsdag 15 Nov. 19.00!—23.00: Gehele orkest, incl. altén en celli.

N.B. De maaltijd op 15 Nov. a.s. vervalt.

BACH-HERDENKING.

Op Vrijdag, 18 November zal op plechtige wijze de inleiding van de herdenking plaats vinden in het Groot-Auditorium van de Rijksuniversiteit, te 16.30 uur. Er zal gesproken worden door de burgemeester Jhr. Mr C. J. A. de Ranitz en de Rector Magnificus Prof. Dr H. J. M. Weve.

Hans Brandts Buys zal het clavecymbel bespelen, waarna Koor en Orkest besluiten met vier delen uit de Hohe Messe.

HOHE MESSE ORKEST.

In verband met de uitvoering van vier delen uit de Hohe Messe (Gratias, beide Credo's, Qui tollis) tijdens de openingsplechtigheid in de Aula is het noodzakelijk dat het koor nog éénmaal met het orkest repeteert. In plaats van een extra repetitie in te voegen, verzoek ik de orkestleden, incl. altén en celli, fluiten en hobo's, om 19.00 uur op de zolder van het Universiteitshuis aanwezig te zijn, alwaar met het koor tot 20.00 uur gezamenlijk gemuseerd zal worden.

HANS BRANDTS BUYS.

MATTHEUS PASSION.

Stemrepetities voor nieuwelingen (van Brakelstraat 15bis):

Maandag 14 Nov. 12.30—14.00: Ten. Bas. koor I;

Dinsdag 15 Nov. 12.30—14.00: Sopr., Alt. koor I;

Donderdag 17 Nov. 12.30—14.00: Ten., Bas., koor II;

20.30—22.30: Sopr., Alt en koor II.

De repetitie op Vrijdag wordt verzet, en nog nader bekend gemaakt.

Voor alle deelnemers (Universiteitshuis):

Vrijdag, 18 Nov. 19.00—23.00: koor en orkest;

Zaterdag 19 Nov. 13.45—15.45: Sopranen; 15.45—

17.45: Altén; 18.30—20.30: Tenoren; 20.30—22.30:

Bassen. Zondag 20 Nov. 14.00—16.00: koor I;

16.00—18.00: koor II; 19.00—21.00: orkest I; 21.00—

23.00: orkest II.

BACHKRANT.

Deze zal op 19 November a.s. uitkomen en in Utrecht huis aan huis worden verspreid. U.S.K.O.-leden kunnen op de eerstvolgende repetitie opgeven voor welke van de volgende tijden zij voorkeur hebben: 8—10 uur, 10—12 uur, 12—2 uur, 2—4 uur.

CONTRIBUTIES.

De contributie van het U.S.K.O. bedraagt voor de leden van één der 5 gezelligheidsverenigingen f 6.— vóór de anderen f 10.—, voor de blazers f 2.50 resp. f 4.— per jaar. Deze kan in twee termijnen betaald worden. De eerste termijn resp. f 3.— en f 5.— vervalt op 16 November. Daarna zal de contributie verhoogd met f 0.20 incassokosten en f 0.50 boete per kwitantie geïnd worden. De contributie kan ook worden overgeschreven op girorekening 512940 t.n.v. Fiscus U.S.K.O.

M. A. HAVERKATE, h.t. Ab actis.

SOL IUSTITIAE

ORGAAN DER UTRECHTSE UNIVERSITAIRE GEMEENSCHAP

ZATERDAG 26 NOVEMBER 1949 - 5e JAARGANG No. 11

VERSCHIJNT WEKELIJKS

Op 28 Juli 1950 is het 200 jaar geleden, dat Johann Sebastian Bach stierf. En derhalve maakt momenteel de gehele muziekwereld zich op om deze componist te herdenken. Te Utrecht wordt reeds maandenlang gewerkt aan de voorbereiding van een Bach-cyclus, welke wij thans onder de titel „Bach-herdenking Utrechtse studenten” bij de lezers van dit blad willen introduceren.

Wie was deze Johann Sebastian Bach, waarover thans zoveel gesproken wordt? En wie zijn deze Utrechtse studenten, die Universiteit en stad een Bach-herdenking aanbieden, welke door Dr Anthon van der Horst de meest belangrijke in Nederland genoemd werd?

Johann Sebastian Bach werd op 21 Maart 1685 te Eisenach geboren als zoon van een eenvoudige stadsmusicus. Zijn loopbaan heeft weinig hoogten gekend. Als koorknaap, violist, organist, kamermusicus en hofkapelmeester werkte hij achter-eenvolgens in Lüneburg, Weimar, Arnstadt, Mühlhausen, Weimar en Cöthen. Tenslotte werd hij in Leipzig cantor van de Thomasschool, waar hij voor de kerkmuziek moest zorgen en tevens de leerlingen van de school les moest geven in Latijn en andere vakken. Als componist heeft hij — behalve aan het hof te Cöthen — nergens veel waardering onder-vonden. Herhaaldelijk heeft hij berispingen ontvangen over zijn onconventionele muzikale opvattingen. Te Leipzig werd hij pas benoemd nadat een ander — Telemann — bedankt had en ook daarna werd hij hij belangrijke opdrachten regelmatig gepasseerd. Bij zijn dood werd hij meer geëerd als theoreticus en orgelvirtuoos dan als componist. Pas driekwart eeuw later werd zijn werk door Mendelssohn — die op 11 Maart 1829 voor het eerst na Bachs dood de Mattheus-Passie weer uitvoerde — herontdekt en van dien tijd af is de bewondering voor het genie van deze componist in steeds stijgende mate toegewomen.

Waarom zien wij Bach als welhaast de grootste componist uit onze muziek-cultuur? Omdat Bach in zijn werken de muzikale ontwikkeling en de vormen-wereld van de gehele voor hem liggende periode (vanaf circa 1450) samenvat, veredelt en in de meest volmaakte vorm afsluit. Omdat hij tegelijkertijd de wegbereider is voor vrijwel alles wat na hem komt, zo dat zelfs in de meest moderne muziek niets te vinden is wat in die van Bach niet aangeduid of in de kiem aanwezig is (om niet te spreken van zijn orgel- en andere klavierwerken, die nog steeds de kern van het repertoire voor deze instrumenten vormen). Omdat Bach niet alleen een groot componeer-virtuoos die de moeilijkste contrapuntische en harmonische kunstgrepen spelenderwijs in zijn muziek verwerkte, doch voor alles een warm-levend mens is, die in zijn werken alle menselijke gevoelens als liefde, geloof, vertrouwen, angst, vertwijfeling en smart op een zo direct aansprekende en tijdloze wijze wist uit te drukken, dat ook thans nog iedere hoorder onmiddellijk onder de indruk komt van de geschilderde situaties.

In Bach herdenken wij de grote contrapuntist en polyphorist, de verbindingsschakel tussen oud en modern. Doch wij doen dit met zo'n grote liefde, omdat Bach als geen ander zijn mens-zijn beleed op een zo ontroerende wijze.

Bach



herdenking UTRECHTSE STUDENTEN 1750/1950

De Utrechtse studentenwereld bezit een lange muzikale traditie. Het is meer dan honderd jaar geleden dat het Utrechtsch Studenten Concert Joachim en Clara Schumann voor zich deed optreden, dat het, tezamen met en „ten voordele van” het Utrechtsch Stedelijk Orchest, Beethovens negende symphonie uitvoerde.

De Bach-traditie in de Utrechtse studentenwereld is veel jonger. Deze werd gevestigd in de eerste jaren van de laatste oorlog, toen de verenigingen ontbonden werden, normale concerten onmogelijk waren en men aangewezen was op uitvoeringen in kerkdiensten en dergelijke. Toen deed Hans Brandts Buys zijn intrede in Utrecht en met een klein gezelschap voerde hij Bach-cantates uit in kerkdiensten in „Leeuwenberg” en elders. Hij deed dit op zodanige wijze, dat, toen in 1945 de muziekgezelschappen van de gezelligheidsverenigingen besloten, gezamenlijk een koor en een orkest op te richten, het meteen duidelijk was dat Hans Brandts Buys de dirigent hiervan zou zijn. En evenzeer was het duidelijk dat het werk van Bach een centrale plaats in het repertoire van het nieuwe gezelschap zou innemen. Zo gebeurde het ook. Koor en orkest hebben zich in korte tijd tot een op zeer redelijk peil staand ensemble gevormd. En naast veel andere werken — waaronder speciaal veel moderne muziek, aldan niet in opdracht geschreven — neemt Bach zowel op de uitvoeringen als in de belangstelling der leden een zeer voornam plaats in. Verscheidene cantates en orkestwerken werden uitgevoerd, terwijl de uitvoeringen van de Mattheus-Passie, die in 1948 nog een groot

waagstuk leken, in 1949 behoorden tot het beste wat koor en orkest gepresteerd hebben.

Toep nu het Bach-jaar 1950 in aantocht was, was de programmakeuze niet moeilijk. Althans niet, wat de componist betreft. Moeilijk was wel de keuze van de uit te voeren werken — men wilde graag een zo volledig mogelijk overzicht van alle facetten van Bach's oeuvre geven. Dit alleen met studenten te doen, bleek onmogelijk. Daarom werd naast het Utrechtsch Studenten Koor en Orkest, de muziekgezelschappen der gezelligheidsverenigingen en enkele studenten-kamerensembles, contact gezocht met verschillende andere gezelschappen en solisten: De Nederlandse Bachvereniging met Dr Anthon van der Horst, Carel van Leeuwen Boomkamp, het Utrechtsch Motetgezelschap, George Stam, de Utrechtse organisten, enz. Tevens kon op deze wijze vermeden worden, dat te Utrecht verschillende herdenkingscycli tegelijk zouden worden gegeven. Uitgaande van een toevallig gelegd contact werd een uitwisseling met Duitse studenten georganiseerd en zo zullen aan de te geven cyclus ook een drietal — grotendeels uit studenten bestaande — Duitse koren medewerken: De Keulse Bachvereniging, het koor en het orkest van de Keulse Muziekhogeschool en de Remscheider Kantorei.

De op deze wijze tot stand gekomen Bach-cyclus omvat in totaal 22 concerten, verspreid over het hele kalenderjaar 1950. Deze zijn verdeeld over een drietal series: acht kerkconcerten (in de oude Utrechtse kerken, acht wereldlijke concerten (in Tivoli en K. en W.) en een zestal orgelconcerten. Hiervoor zijn abonnementen verkrijgbaar voor f 10.—, f 12.50, resp. f 2.50. De beide eerste series samen kosten f 15.—, terwijl de prijs van het geheel f 16.— bedraagt.

Voor studenten worden aparte abonnementen uitgegeven. In de eerste plaats omdat de financiële zijde hier nog minder een belemmering mag vormen om aan dit alles deel te hebben, in de tweede plaats omdat een deel van de bovenstaande concerten in de vacantiemaanden vallen.

Voor studenten zijn daarom twee series opgesteld, welke hiernaast afgedrukt staan.

Serie I (6 concerten) kost f 5.—, serie II (12 concerten) kost f 8.50, verhoogd met f 0.50, plaats-bespreken (in K. en W. en Tivoli), alles inclusief belasting.

Aan het bovenstaande behoeft niet veel te worden toegevoegd. Met deze cyclus wordt aan de Utrechtse Universitaire wereld een unieke gelegenheid geboden om thuis te raken in het werk van een van 's werelds grootste componisten. En in combinatie met colleges van Prof. Smijers en Prof. Reeser in het kader van het Studium Generale bestaat de mogelijkheid om zich te oriënteren op het gehele terrein van de muzikale barok.

Naar buiten heeft de Utrechtse studentenwereld op cultureel gebied reeds vaak van zich doen spreken. Dat in het komende jaar moge blijken dat deze culturele belangstelling niet beperkt is binnen een kleine groep, doch leeft in allen die zich om onze Alma Mater geschaard hebben.

Bach HERDENKING

Utrechtse Studenten

STUDENTEN-ABONNEMENTEN:

1. 19 Jan.	Wohltemperirte Clavier Dl. I.	Hans Brandts Buys, clavecymbel	K. en W.
2. 26 "	" " " }	" "	"
3. 27 "	" " " }	" "	"
4. 16 Febr.	Cello-suites	Carel v. Leeuwen Boomkamp	"
5. 2 Maart	Mattheus Passie	U.S.K.O.	Nicolaikerk
6. 24 "	Diës-Concert (wereldl. cantates)	U.S.K.O.	Tivoli
7. 27 April	Brandenburgse Concerten	Utr. Stud. Concert	K. en W.
8. 11 Mei	Clavecymbel Concerten	Hans Brandts Buys met Utr. Instr. Conc.	"
9. 1 Juni	Hohe Messe	U.S.K.O.	Buurkerk
10. 5 Oct.	Orgelmis	Ned. Bach-vereniging solist: Dr. A. v. d. Horst	Domkerk
11. 20 "	Orgelconcert	Jaap Hillen	Jacobikerk
12. 16 Nov.	Kunst der Fuge	Hans Brandts Buys, clavecymbel	K. en W.
13. 14 Dec.	Weihnachts Oratorium	U.S.K.O.	Nicolaikerk

Suite I: de nrs. 5, 6, 9, 10, 11 en 13 van bovenstaande reeks (6 concerten) f 5.—

Suite II: de gehele bovenstaande reeks, exclusief nr. 11 (12 concerten) f 8.50

Plaatsbespreken serie II (verplicht) f 0.50

Abonnementen verkrijgbaar bij U.S.K.O.-leden, in de sociëteiten, aan het Mensa-loket of door opzending van het bestelformulier achter in het herdenkingsnummer.

U.S.K.O.

KOOR:

Repetities Hohe Messe.

Maandag 28 Nov. 17.00—18.00 Bassen: 18.00—19.00 Alten (Univ.huis.)

Dinsdag 29 Nov. 17.00—19.00 Gehele koor, Univ.h.

Woensdag 30 Nov. 17.00—18.00 Sopranen I: 18.00—

19.00 Tenoren, Huize St. Jan. Janskerkhof 15a.

Donderdag 1 Dec. 18.00—19.00 Sopranen II, U.V.S.V.

ORKEST:

Dinsdag 29 Nov. 20.00—21.30 1e violen: 21.20—

23.00 2e violen.

Donderdag 1 Dec. 20.00—21.30 Alten, 21.30—23.00

Celli.

MAALTIJD. Deze wordt gehouden op Dinsdag 29 November om 19.00 uur na de koorrepetitie.

MATTHEUS PASSION (Universiteitshuis).

Zaterdag 26 Nov. 14.00—18.00 Koor I, Orkest I:

19.20—23.00 Koor II, Orkest II.

Zondag 27 Nov. 15.00—18.00 Strijkersorkest I,

19.00—23.00 Koor en Orkest.

Namens de Werkcommissie,

M. A. HAVERKATE,

h.t. Ab actis.

Noot van de Redactie:

Daar alle betrokkenen zonder uitzondering hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, door de Werkcommissie van de voor de repetities nodige gegevens worden voorzien, heeft de Redactie met het oog op de plaatsruimte, moeten besluiten in beginsel van verdere publicaties van het repetitie-rooster af te zien.

3 december 1949

KAMERMUZIEKAVOND

Robert Schumann

Op Vrijdag 9 December a.s. zal de tweede kamermuziekavond in het Universiteitshuis gegeven worden.

Ditmaal staat Schumann in het centrum van de belangstelling; Teddy Mc Carthy, die in de Mattheus-Passionuitvoeringen van het Utrechts Studenten Koor en Orkest de altaria's van het tweede koor zal zingen, zal de liederencyclus Frauenliebe und Leben uitvoeren. Na de pauze zullen enige liederen van Gluck, Händel, Purcell en Britten gezongen worden.

De Amsterdamse musicoloog Dr W. R. I. Runge, die in de Rubriek der Muzen reeds iets over de liederencyclus schrijft, vonden wij bereid deze kamermuziekavond in te leiden.

Wij hopen, dat deze avond zich in een zelfde belangstelling als de Chopinherdenkingsavond mag verheugen.

C. F. Th. BIRNIE,

U.S.K.O. h.t. praeses.

21 januari 1950

DIES-CONCERT.

Aan Hoogleraren, Lectoren, enz. die een strijk-instrument bespelen en genegen zijn in het kader van de Universitaire Gemeenschap mede te werken aan het Diës-concert op 30 Maart a.s. wordt verzocht zich in verbinding te stellen met ondergetekende.

Prof. ROMIJN,

Laboratorium voor Vet. Physiologie
Tel. 11994, toestel 98.

28 januari 1950

U.S.K.O.

Mattheus Passion.

De repetities voor de Mattheus Passion zullen weer beginnen:

Zaterdag 28 Jan.: 14—17 Koor II; 17—20 Strijkers II; 20—23 Fluiten I en II.

Zondag 29 Jan.: 12—14 Fluiten II; 14—17 Koor I; 17—20 Strijkers I; 20—23 Strijkers II.

Zaterdag 4 Febr.: 14—17 koralen (koor en versterking); 17—20 Orkest I en Koor I; (17—18 met ripieno-sopranen); 20—23 Orkest II en Koor II.

Zondag 5 Febr.: 12—14 Fluiten I; 14—17 Strijkers I; 17—20 Strijkers II; 20—23 Alles en ripieno-sopranen.

Namens de Werkcommissie,

M. A. HAVERKATE,

h.t. ab actis.

4 februari 1950

SOL IUSTITIAE



GOED INITIATIEF

Al wat massaal of eenzijdig dreigt te worden in onze studentenmaatschappij vindt het beleid der vijf grote verenigingen tegen zich. Daarmee vervullen die verenigingen een nuttige taak. Tot het ogenblik dat zij door hun gemeenschappelijke macht of door hun starheid van opvatting zelf hun persoonlijkheid of fantasie verliezen. En daarmee hun innerlijke kracht.

Bij het bepalen van hun positie ten opzichte van verscheidene naoorlogse nova in de studentenwereld dreigen de verenigingen, die naar binnen zoveel op te bouwen hebben, hun plichten en kansen naar buiten wel eens te verwaarlozen. Daarom verheugen wij ons over elk symptoom van het tegendeel. Zo ook deze week, nu het U.S.K.O. komt concernereren op P.H.R.M.

Het is bekend genoeg dat in de grootscheepse Bach-herdenking, waarop wij als Utrechters alleen maar trots kunnen zijn, door vele verenigings-leden toch ook het bezwaar der eenzijdigheid gezien wordt. Wie eenmaal ingeschakeld is in het apparaat van het U.S.K.O. is vaak voor zijn niet-musicerende vrienden verloren. Dit bezwaar leeft zeker niet het minst onder de leden van P.H.R.M. Des te gelukkiger achten wij het dan ook dat juist het Utrechtsch Studenten Concert het U.S.K.O. daar weer eens introduceert.

De weg naar een goede opbouw van onze federatie ligt niet in het op de spits drijven van theorieën, maar in contact en samenwerking overal waar daar een kans voor is. Dat de Utrechtse studenten muziekgezelschappen deze weg voor zich zien, hebben zij ook vorig jaar bewezen bij de zo gewaardeerde uitwisseling van kamermuziekavonden. Wij blijven er van overtuigd dat in deze sfeer andere, groter problemen ook hun oplossing nader kunnen komen. Met name denken wij daarbij aan het Universiteitshuis.